

A dinamikus létszámnövekedés azonban nem jelent ugyan ilyen arányu kapacitás növekedést, mert a főfoglalkozásu iparosok aránya mérsékeltebben emelkedett mint a munkaviszony mellett tevékenykedő iparosoké.

Kedvezőtlen jelenség a körükben meglevő nagyfoku fluktuáció. Több év átlagában az iparosok 18-20 %-a visszaadja iparjogosítványát, s egy stabil rétegtől eltekintve személyi összetételük 3-4 évenként kicserélődik. Ennek különböző okai vannak. Ilyenek pl:

- a vállalkozó nem mérte fel reálisan az igényeket, saját lehetőségeit,
- személyi körülményekben bekövetkezett változások
- vagy a jogszabályi változások, stb.

A lakosság ellátása szempontjából nagyon fontos érdek fűződik a magánkisiparos réteg stabilitásához.

Az építőipar, a szállítás terén tevékenységük meghatározó, de nagy a súlyuk, vagy kizárólagos szolgáltatók az ipar területén, kivéve a mosást, - vegytisztítást, háztartási gépszerelést, rádió és tv. szerelést, autószerelést, vagy a személyi szolgáltatásnál a fodrászatot, kozmetikát.

Örvendetes, hogy az elmúlt években egy sor hiány szakmára is tudtunk kiadni iparjogosítványt. Így pl: fémüves, cipész, gumiáru-javító, gépjárműápoló, gépjárműbontó, cukrász, hentes és mészáros, szücs, bőrdíszműves, férfi szabó, üveges, seprűkészítő, kubikus-tereprendező, bérfürészelő stb.

Külön említést érdemel, hogy városunkban 1975. évben 12, 1980. évben 43, és jelenleg 80 építőipari, illetve lakás-karbantartást végző magánkisiparosunk van.

A magánkisiparos létszám előzőekben vázolt növekedése, tevékenységi körük bővülése ellenére egy sor nem, vagy nem kellően ellátott szakmát lehetne felsorolni. E területekkel kell sajátos eszközeinkkel segíteni. Sajnos ezek a lehetőségek rendkívül korlátozottak.

A lakosság megítélése a magánkisiparosokról alapvetően kedvező. Ezt tükrözi, hogy munkájukkal kapcsolatban minőségi kifogás, vagy az alkalmazott áraik miatt elenyésző számban érkezett bejelentés. Ezek is rendszerint egyezséggel zárulnak.

Az iparhatósági és az árellelőrzéseink tapasztalatai is kedvezőnek minősíthetők. Igaz, hogy az ellenőrzéseink során elég gyakran intézkedés válik szükségessé, de a megállapított szabálytalanságok olyan súlyúak, hogy többségükben írásbeli figyelmeztetés is elégséges volt, s csak egy töredéküknél kellett szabálysértési eljárást kezdeményezni.

Nagyobb gond, hogy számosan végeznek engedély nélküli ipari tevékenységet. Ennek megakadályozása hatósági eszközökkel szinte lehetetlen. Elengedhetetlenül szükséges a magánkisiparosok és a lakosság aktív közreműködése. Részünkről az elsődleges cél - ha annak a személyi és tárgyi feltételei biztosítottak - a tevékenység legalizálása, hiszen csak olyan területen tudnak tevékenykedni ahol a szükséglet nincs kielégítve.

A gazdasági munkaközösségekről

Osztályunk hatósági jogkörébe 125 gazdasági munkaközösség, illetve árellelőrzési hatáskörünkbe 164 gazdasági munkaközösség tartozik. Az összesből 25 magán, 139 pedig vállalati gazdasági munkaközösség.

A vállalati gm-ek szinte kizárólag saját vállalatuk részére végeznek munkát, lakossági szolgáltatást nem látnak el.

Ellenőrzéseink során intézkedést igénylő szabálytalanságot nem tapasztaltunk.

A magán gm-ek többsége is vállalatok, intézmények költségvetési szervek részére dolgoznak, s csak kisebb hányaduk végez lakossági szolgáltatást.

Ellenőrzéseink tapasztalatai szerint az árképzési szabályokat általában betartják, ügyviteli, számviteli munkájuk elfogadható.

Súlyosabb szabálytalanságot egy - azóta megszűnt - gazdasági munkaközösségnél kellett megállapítani tisztességtelen ár alkalmazása miatt, s ezért 63.679 Ft.- visszafizetésére köteleztük őket.

Kereskedelmi szakigazgatási tevékenység

Szakigazgatási szervünk feladata - a Végrehajtó Bizottság irányítása mellett - a megfelelő kereskedelmi hálózat kialakításának szervezése, a kereskedelmi egységek működésének hatósági engedélyezése, működésük ellenőrzése, a magánkereskedelemmel kapcsolatos feladatok ellátása, piac igazgatási feladatok vitele, a termelői felhozatal elősegítése, a lakosság ellátásának minél színvonalasabb biztosítása.

Városunkban 24 vállalat és szövetkezet 185 kereskedelmi egységgel, valamint 70 magánkereskedő, két cukrász és egy hentes és mészáros biztosítja lakosságunk, s vonzási körzetünk ideirányuló kereskedelmi ellátását.

Az ellátásban döntő súllyal hat vállalat, illetve szövetkezet vesz részt. Ezek: PANNONKER V.

Munkásszövetkezet,

KOMFORT V.

Megyei Vendéglátó V.

Bakony GASZT V, és a

TÜZÉP V.

A zöldség-gyümölcs ellátásban a magánkereskedelem vált meghatározóvá.

Az egyéb állami és szövetkezeti, valamint magánkereskedői egységek szakjelleggel kiegészítő ellátási szerepet töltenek be, hangsúlyozva, hogy tevékenységükre elengedhetetlenül szükség van.

Városunk, s ezen belül kereskedelmi hálózatunk is az illetékes párt és állami vezetés döntésének megfelelően az elmúlt két ötéves tervciklusban kiemelt fejlesztési lehetőséggel rendelkezett. Ugy értékeljük, hogy az érdekelt kereskedelmi vállalatokkal és szövetkezetekkel együttműködve megfelelően éltünk a lehetőségekkel.

A fejlesztések eredményeként ebben az időszakban 48 százalékkal növekedett az állami és szövetkezeti üzlethálózat, s ezen belül 2100 m² élelmiszer, 1300 m² ruházati és 1800 m² vegyesiparcikk üzlettér létesült. 42 százalékkal növekedett a vendéglátó hálózat is.

A fejlesztés módját illetően arra törekedtünk, hogy olyan nagyságrendű kereskedelmi egységeket hozzunk létre, melyek technikai felszereltségükkel, megfelelő nagyságu és választéku árukészletükkel az elvárt szinten tudják biztosítani a lakosság ellátását.

Kereskedelmi egységeink telepítése során sok gondot okozott és okoz városunk nagyfokú tagoltsága.

Ezért különböző városrészekben igyekeztünk minél teljesebb alapellátást biztosító egységeket létrehozni, másrészt a szakboltokat, jelentősebb iparcikk, ruházati üzleteinket a városközpontban koncentrálni az adott lehetőségeink határára belül.

A magánkereskedők száma a beszámolási időszakban háromszorosára növekedett. Tevékenység szerinti megoszlásukat a melléklet tartalmazza.

Szakmai összetételük, tevékenységük jól illeszkedik az állami szövetkezeti kereskedelmi hálózathoz. Tevékenységük hasznossága nem vitatható. Mint vállalkozók keresik és általában jó érzékkel meg is találják az állami, szövetkezeti kereskedelem által nem vagy nem kellően ellátott területeket, s rugalmasan alkalmazkodva a lehetőségekhez, valós igényeket elégítenek ki.

Az utóbbi időben külön gondot jelentett az állami, - szövetkezeti kereskedelmi szervek által gazdaságtalanság miatt bezárt kis egységek tovább működtetése. Erre is a magánkereskedők vállalkoznak. Tevékenységük szerény jövedelmet eredményez, ezért támogatásuk - a lakosság ellátásának biztosítása végett - elengedhetetlen. Ennek egyik módja a vállalkozók részére adóalapcsökkentő kedvezmény nyújtása.

A vonatkozó jogszabály a magánkereskedők, iparosok részére évi 120 ezer forintig terjedhető kedvezmény nyújtását teszi lehetővé.

Élve a lehetőséggel pályázati kiírás után - Végrehajtó Bizottságunk öt magánkereskedő és tíz magánkisiparos részére állapított meg 20-tól 100 ezer forintig terjedő adóalapcsökkentő kedvezményt.

Lakosságunk által is elismerten javította ellátásunkat - főleg minőség tekintetében - Kenyérgyárunk kapacitást is megduplázó rekonstrukciós bővítése.

Jelentős szerepet tölt be lakosságunk ellátásában a piaci /piac-csarnok és a három idényjellegű alkalmi piac/ termelői felhozatal is, ami éves szinten - a piac-csarnokban megfigyeltén - 900 tonna baromfi, burgonya, zöldség-gyümölcs és egyéb élelmiszer, valamint 5-600 ezer db. tojás felhozatait jelent, mintegy 16 millió forint értékben.

Összegezve: kereskedelmi ellátottságunk hálózati feltételei alapvetően biztosítottak. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy nincsenek további hálózatfejlesztési gondjaink.

Kereskedelmi vállalataink, szövetkezeteink hálózatbővítést eredményező fejlesztésre nem vállalkoztak. Csak meglevő hálózatuk szinten tartását, technikai felszereltségük kisebb mértékű javítását irányozták elő.

Tanácsi forrásból a Bartók B.u-i élelmiszerbolt 60 m²-rel való bővítése van folyamatban, befejezése ez év októberére van tervezve. E bővítéssel a városrész - régóta kért - tőkehus ellátásán kívánunk segíteni.

Fejlesztési elképzeléseinkbe szerepel az Alsóinkámban egy 130-150 m² alapterületű könyvesbolt és magánvállalkozók közreműködésével három kisiparos és kilenc magánkereskedő részére 13-17 m² alapterületű műhely, üzlet létesítése.

Tervezés alatt áll a piac-csarnok melletti szabad területen öt egységből álló /zöldség-gyümölcsbolt, virágbolt, rétes-sütő, halsütő és egy szeszmentes büfé/ üzletsor létesítése.

Továbbra is számolunk az állami, - szövetkezeti kereskedelem által felhagyott - gazdaságtalannak minősített üzletek magánkereskedőkkel való tovább működtetésére, adott esetben adó-alapcsökkentő kedvezmények nyújtása árán is.

Árúellátottságunkat az adott tárgyi és egyéb lehetőségeink határán belül jónak tartjuk.

Árúellátottságunk egyenletes volt, az megfelelt a megyei, az országos árúellátottságnak. Gondjaink is hasonlóak voltak.

A lakosság szemszögéből nézve egy-két esettől eltekintve kedvezően hatottak a kereskedelmi ellátásra a kereskedelemben bevezetett új üzemeltetési formák.

Kereskedelmi egységeink közel fele szerződéses, nagyobb egységeink zöme pedig jövedelemérdekeltségű rendszerben működik.

Közvetlen anyagi érdekeltségükből eredően az árúellátásuk, nyitvatartási rendjük tényleges vásárlói igényekhez való igazításában rugalmasabbak.

A különböző hatósági és egyéb ellenőrzések ugyan arányában valamivel több szabálytalanságot, visszaélést tártak fel mint a kereskedelemben általában, de ez rendszeres, hatékony ellenőrzéssel vissza szorítható.

Városunk ellátásában résztvevő kereskedelmi vállalatok, szövetkezeteink jól együttműködve, felelősséggel igyekeztek és igyekeznek ellátni feladataikat. Ezt állapították meg a különböző területi fórumok, így a Városi Tanács és az egyes vállalatok, szövetkezetek ezirányú beszámoltatása során.

Rendszeres a személyes kapcsolat a helyi vezetés és a kereskedelmi szervezetek vezetése között.

Árellenőrzési tevékenység

A Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 80/1984. /IV.17./vb. számú határozatával a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodást folytató szervezetekkel személyekkel kapcsolatos árellenőrzési feladatokat a városkörnyéki községekre is kiterjedően a városi tanácsok hatáskörébe utalta.

Az árellenőrzési feladatokat tanácsunknál két osztály látta el, a Műszaki Osztály az építőipari és szállítási, Osztályunk pedig az ipari, szolgáltatási és kereskedelmi ágazatok vonatkozásában.

Városi Tanácsunk Végrehajtó Bizottsága 25/1984. /V.11./ vb. számú határozatával Várpalota város és városkörnyéki községeire is kiterjedően összevontan osztályunk hatáskörébe utalta a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodást folytató

szervezetekkel, személyekkel /magánkisiparosok, gazdasági munkaközösségek, szerződéses üzemeltetésű részlegek, magánkereskedők, mutatványosok/ kapcsolatos árellelőrzési feladatokat, s a feladatok ellátásához egy fővel megemelte az osztály ügyintézői létszámát.

Az állást 1985. január 1-vel tudtuk betölteni.

Az árellelőrző tevékenységünk számszerű adatait a csatolt kimutatások tartalmazzák.

Az árellelőrzések általános tapasztalat, hogy a magánszektor által végzett tevékenységek árai arányosnak tekinthetők, nem érik el, vagy azonosak a szocialista szektor áraival.

Versenyhelyzet csak egyes szakmákban, elsősorban a magánszektorban tevékenykedők körében érzékelhető.

Az ellenőrzések egy sor szabálytalanságot, hiányosságot tártak fel. Ezek számszerűségét és intézkedéseinket a mellékletek tartalmazzák.

Megállapítható, hogy a hiányosságok legfőbb oka a jogszabályi előírások ismeretének hiánya, adminisztrációban való járatlanság.

A szabálytalanságok ismétlődése főleg az építőipari szakmát gyakorlók körében érzékelhető. Szándékosság csak néhány esetben volt megállapítható.

A magán gazdasági munkaközösségek ezirányu tevékenységére fentiekben már utaltam.

A vállalati gazdasági munkaközösségek a vállalattal kötött együttműködési megállapodás alapján végzik tevékenységüket. Árképzésüket az érvényben levő rendelkezések figyelembevételével végzik. Az alkalmazott díj a vállalat, vagy a vállalatnál dolgozó más vállalkozók díjainál alacsonyabb.

Részükről intézkedést igénylő szabálytalanságot nem tapasztaltunk.

A kereskedelem területén ellenőrzéseink a magánkereskedők és a szerződéses üzletek ártevékenységére terjedt ki, annak számszerűségeit a mellékletek tartalmazzák.

Tapasztalataink mérsékelten javuló tendenciát mutatnak. Tisztességtelen áralkalmazását nem észleltünk. Az árelőrzések az árú minőségével, használati értékével arányosan változtak. Továbbra is gyakori viszont a vásárlók súlycsökkentéssel, többletszámlalással való megkárosítása, a bizonylati fegyelem megsértése.

A vásárlók megkárosítói ellen minden esetben szabálysértési eljárást kezdeményeztünk.

A csatolt mellékletek tanúsága alapján megállapítható, hogy az ellenőrzési hatáskörünkbe tartozók 20-25 százalékánál tudunk árvizsgálatot tartani. Nem törekedhetünk az ellenőrzések számszerűségének növelésére, inkább az ellenőrzendő egységek körének megfelelő kiválasztásával egy-egy súlyponti terület hatékony vizsgálatára összpontosítunk.

A megfelelő gyakoriságu és hatékonyságu ellenőrzési tevékenység - az eddig is tapasztalt és továbbra is várható növekedés figyelembe vételével - csak más feladatok terhére, vagy az árelőri létszám növelésével lehetséges.